

מסורת הש"ס

א) [פסחים טו, ב] עס ת"כ חוריי פ"ב ה"ג, ספרי נשא א, א' מכות יב: ע"ג, ד' ע' ספרי מטעי קט, ט' מגילה ט: תמורה יד ת"כ אחרי פ"ט ה"ל ה-ה, ספרי ראה סה, ירוש' מגילה א פ"א שה"א, א' (תמורה ד: ד' ת"כ שם ה"ו, ו' ירוש' מגילה פ"א ה"א ועי' שם ה"ב ופסחים פ"ד ה"ד, ט) [מגילה ט: ע' ירוש' מגילה שם, ו] ראה יהושע ה' א' (ועי' מה שטרלו מו' לעיל סא: ד"ה אע"פ ובמנות גמ' ד"ה מה, ו' מ"ש לעיל מא', גמ' ד"ה אמתא, ט) [וכ"כ מו' שנת קמ" ד"ה אמן ועי' מ"ש על 171]

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה וכל השצטור וכו' בכלל מומרות מנות יחיד כלייל והל"ו: (ב):
<p>שינויי נוסחאות</p>

[א] צ"ל אי"כ נמצאו (ש"ס): [ב] משתלחין חוץ למחנה אמת והתורה אמרה בדר' ישב לבדו ישב שלא יהו טמאים אחרים וישבים עמו. אלא כולוהו הוו ומחנה ליה לא הוו קלטה ומאי לא היה וכו' (ש"ס): [ג] דן בחי"ך, דן מקלט במקומך [פ"א המקום שלך (ג"ל)]. (ש"ס): [ד] תיבת היה נמקת (ש"ס): [ו] צ"ל מנחות וניירות קריבין בבמה. גולת לא הוה בחי"ך (ש"ס): [ז] צ"ל בחדר פלבו (ש"ס): [ח] ונכשי ובי"ש בפלבו: (ש"ס): [ט] תיבת היה נמקת (ש"ס): [י] צ"ל מנחות וניירות קריבין בבמה. גולת אית אלא רש"י שלג גרס כן בגמ' [ז' צ"ל ליהודי ראות טמא נפש כלייל (ש"ס): יא] צ"ל איך שם עזר מנחה. ומיתב היה נמקת (ש"ס): [ב] מיתב מקום נמקת (ש"ס): שלג גרס כן בגמ' [ז' צ"ל ליהודי ראות טמא נפש כלייל (ש"ס): יא] תיבת ליה למתב בכתה"י. ד"ה מנחות הד"א ע"כ דבר זה, ועי' פסד"י חלקו הדבורים לפנינו (דוקים וביב"ט חלקו ו' לעיל אות ו, ועי' בחי"י: יב] צ"ל ככלל. ומיתב כו' נמקת (ש"ס): [כ] כתיב וחינו בני ישראל בגלגל ויעשו את הפסח (יהושע ה), צ"ל (תהו"מ): [בא] צ"ל פסחים (ש"ס): [בב] ולקמי' (בי"י): [בג] צ"ל קרבו, וכן בסמוך (ש"ס): [בד] בין אהל מועד כלייל (ש"ס): [בע] צ"ל ודחו (ש"ס): [בז] צ"ל וטעמיהו: (תפתי' וד'): [בז] בני"ש מוסף נדרים ונדבות וקרבי' בבמה קטנה: [בח] בקטנה אלא הד"א (בי"ב וה"שע"ה): [בט] תיבת לא נמקת (שמו"י וד'): [ג] צ"ל אובלן (בבא"מ): [לא] צ"ל בשעת (בי"ש): [לב] צ"ל הוי כיצא (בבא"מ): [לג] מיתב כו' נמקת (בבא"מ):

נמלאו זבין וטמאי מתיס משתלחין חוץ למחנה. שכינה לצדה דהא שניהם מותרין במחנה ישראל כדאמרין בפסחים צ"ב אלו דברים (דף סו): **מחניהם**. שני מחנות משמע אחת א לכל זב ואחת לכל טמא נפש אלא ודאי הואי מחנה ליה ומשתלחין טמאי מתיס ממחנה שכינה

ומותרין במחנה ליה זבין ובעלי

קרפין משתלחין חוץ למחנה ליה: **אלא מאי מחנה ישראל לא הואי**.

ומשילא חוץ למחנה ליה שזב אין שם א' קבע מחנה והרי הוא כשדה בעלמא ומותרין מנורעין לישב שם הכריבין להשתלח ממחנה ישראל וישבו עכשוי עם הזבין: **אי"כ נמלאו זבין ומנורעים**. חוץ למחנה ליה בצלג: **אלא כולוהו הוו**. ודקמני לא היו אלא שתי מחנות לענין קליטה הוא דנסתלקה תורת מחנה ליה מלקלוט את ההורגים שוגג: **ושמתי לך מקום** [תורה שזכה למנוה זו כדכתיב (דברים ד) או יצדיל משה שלש עריס

בסוף ארבעים שנה י:]: **לך מקום**. המקום שלך דהיינו מחנה ליה אף הוא נקלט י:]: **מכאן אמרו צן לוי**. שהיה י:]: **דר בערי מקלט** שכל ארבעים ושננה עשירות של מות ערי מקלט היו כדאמרין בנס' מכות (דף יד.) ואם הרג בשוגג גולה לאחד מערי חצירוי דדריש ביה נמי הכי ושמתי לך מקום אף הלויס גולים: **ואם גלה כפלגו**. עלמנו כגון משכונה לשכונה: **פלגו קולטו**. דומיא דמדבר שהיה [תורה מחנה ליה קולטות: **כל הנידר והנידע קרב צבמה**. קטנה דלילו צבמה גדולה ע"כ קרבו חוצת לצור דכתיב ו] **ועשו את הפסח בגלגל** אלא בקטנה **ואמר** [דקרבי נדרים ונדבות ולא חוצות ובמורת כהנים מני לה] כהדיא לר' מאיר: **מנחהו וניירותו**. נידר ונידע הוא וקרבי: **כל שאין נידר ונידע אין קרב צבמה**. קטנה כדיליף טעמיה לקמיה [ע"כ] שאין יחיד מקריב חוצה בשעת היתר הצמות ואפילו

בגדולה וצבור בקטנה לא מקריב כו' [ע] איסתכח דאין חוצות קריבין בקטנה. ואי קשיא לר' מאיר אי"כ יחיד לא עשה פסחו בגלגל וקרא כתיב [ב] **ועשו את הפסח** (במדבר ט) פסח קרבן לצור קרי ליה דלמי ככנופיא בנס' יומא (דף גה.) והכי נמי דבר"ש קתני אף לצור לא הקריבו אלא פסחיהם [א] אלמא קרבן לצור קרי ליה. לקמן [ב] יליף טעמא דכולהו: **לא קרבי** [ג] כו'. לאפוקי מנחות ומזירות דלא קרבי צבמה קטנה: **כל שהצבור והיחיד מקריבין צאהל מועד שצמדבר**. דהיינו כל הקרבנות כולן נדרים ונדבות וחוצות (שקבוע להם זמן) מקריבין צאהל מועד שצגלגל דהיא צמה גדולה. והשתא פליג אדר"מ ואדרבנן דמדקתני כל שהצבור כו' לאשמעינן דאין חילוק צאהל [ב] מועד שצמדבר לאהל מועד שצגלגל מכלל דשמעינהו לר"מ ורבנן דאמרין יש חילוק ומה [ב] חילוקו שאין יחיד מקריב צו חוצות וטעמייהו [ג] נמי שמעינן לקמן [ע"כ] דאפי' צבמה גדולה לא קרבי ליחיד אלא נדרים ונדבות ולר' מאיר מנחות ומזירות ככלל [ב] (ה): **צמות מותרות**. צמות יחיד: **וצמאו שצראש הגג**. היא צמת יחיד: **אלא עונה ושלמים**. ולא מנחות ומזירות: **וכאן וכאן**.

צמת לצור וצמת יחיד לא קרבו צהן ליחיד אלא עולות ושלמים. ולקמן [דף קיח.] פריך היינו תנא קמא דהא חכמים דלעיל נמי הכי אמרי: **ר' שמעון פליג** אכולוהו דכולוהו סבילא להו דאין חילוק לצבור צין מדבר לגלגל צבמה גדולה ורבי שמעון אומר אף לצור עזמם לא הקריבו בגדולה יותר מיחיד בקטנה אלא פסחים כו' [ג]

פרק חטאת פרק ארבעה עשר זבחים קיז.

בשעת סילוק המסעות אין נפסלין אלא מוליכין עמו ובמקום חנייתן אוכלין [ב] צמחנה כך פירש בקונטרס ונראה דאף שעת א' הליכתם שרי כיון דאמרין לעיל (דף סא.) אע"פ שנסע אהל מועד הוא דוקא לקדשים קליס אע"פ שנסע אהל מועד הוא אצל קדשי קדשים דבעי מחילה כיון

דנסתלקו מסעות אין מחנה שכינה קיים ולחם הפנים ושאר קדשי קדשים מיפסלי ציולא כדמוכח במנחות צ"ב שמי הלחם (דף עה.) ולעיל צ"ב קדשי קדשים (דף ס.) דלמר צשני מקומות קדשים נאכלין ומוקי לה בקדשי קדשים ולאחר שיפרקו לויס את המשכן היינו כל זמן שלא נסע מכל וכל עדדין המוצח וקלעי החצר במקומן וא"ת בריש שמי הלחם (מנחות דף עה.) דפליגי צלחם הפנים אס נפסל צמסעות ומפרש דצמסודר כ"ע לא פליגי אלא מיפסלי כי פליגי כנסולק מלא דלמר אינו נפסל כדדרשינן דלע"פ שנסע אהל מועד הוא ואיך הואו לדגליס הוא דלאתא פ"י להודיע אחיה דגל יסע תחלה והשתא תאמי לא משני דלאתא לקדשים קליס ולקדשי קדשים קודס סילוק הקלעים : **והתורה אמרה בדר' ישב**. שלא יהו טמאים אחרים וישבים עמו אע"ג דהך סוגיא לר"ש והך דרשא לר' יהודה דלר"ש דריש ליה מקרא אחרינא בפסחים בריש אלו דברים [דף סו.] ניחא ליה להשי"ס לאקווי דרשא הפשוטה והקארה : **פ'לבו קאשתו**. קף דגושה צנחמיה

(א) כמו נסך נסכו: **עיר שקאשתו כבד**. עיקר קרא צרוחא שחרג צעיר מקלטו ומרויחו מניחו צמכות פ"ב (דף יב:) הרג צאומה העיר גולה משכונה לשכונה ולוי גולה מעיר לעיר ושמת היינו לכמתלה דצן לוי גולה מעיר לעיר אצל דיעבד הא אמרי' לחס גולה לתוך פלכו פלכו קלטו ומפלך לפלך היינו מעיר לעיר ואס גולה לתוך פלכו כגון משכונה לשכונה וכן משמע פ"י הקונטרס אי נמי גס לכמתלה אין זקוק לצאת מן העיר והא גדולה לעיר אחרת כדי להלך כולה ובתחומיה דאי צעירו משכונה לשכונה אס חור לשכונתו כינא [ג] חוץ למחוס: **כל הנידר ונידב קרב בבמה**. אפי' מנחות ומזירות קרב צבמה קטנה כדמפרש ושאין נידר ונידע אין קרב צבמה קטנה דלילו לצור אין מקריבין בקטנה וחוצות דחידא אפי' בגדולה לא קרבי בשעת היתר הצמות לר' מאיר כדמוכח מלתא דר' יהודה כדפי' בקונטרס דמדקאמר ר' יהודה כל שהצבור יחיד מקריבין כו' מכלל דשמעינהו לר' מאיר ורבנן שיס חילוק וחו חילוקו שאין יחיד מקריב חוצות צגלגל אפי' צבמה גדולה דר' מאיר ורבנן דרשי לא מעשו צגלגל ככל אשר לחננו עושים פה הויס חוצות ואפי' צבמה גדולה אלא איש הישר צעיניו יעשה ישרות דהיינו נדבות ר' יהודה סצר דכי כתיב הישר אצעיניו קאי דהיא צמת יחיד: **רבי שמעון אומר אף צבור לא הקריבו כו'**. פ"י בקונטרס ר"ש פליג אכולוהו דכולוהו סבילא להו דאין חילוק לצבור צין מדבר לגלגל צבמה גדולה ור"ש אומר אף צבור עלמן לא הקריבו בגדולה יותר מיחיד בקטנה אלא פסחים כו' [ג]

לכמתלה אין זקוק לצאת מן העיר והא גדולה לעיר אחרת כדי להלך כולה ובתחומיה דאי צעירו משכונה לשכונה אס חור לשכונתו כינא [ג] חוץ למחוס: **כל הנידר ונידב קרב בבמה**. אפי' מנחות ומזירות קרב צבמה קטנה כדמפרש ושאין נידר ונידע אין קרב צבמה קטנה דלילו לצור אין מקריבין בקטנה וחוצות דחידא אפי' בגדולה לא קרבי בשעת היתר הצמות לר' מאיר כדמוכח מלתא דר' יהודה כדפי' בקונטרס דמדקאמר ר' יהודה כל שהצבור יחיד מקריבין כו' מכלל דשמעינהו לר' מאיר ורבנן שיס חילוק וחו חילוקו שאין יחיד מקריב חוצות צגלגל אפי' צבמה גדולה דר' מאיר ורבנן דרשי לא מעשו צגלגל ככל אשר לחננו עושים פה הויס חוצות ואפי' צבמה גדולה אלא איש הישר צעיניו יעשה ישרות דהיינו נדבות ר' יהודה סצר דכי כתיב הישר אצעיניו קאי דהיא צמת יחיד: **רבי שמעון אומר אף צבור לא הקריבו כו'**. פ"י בקונטרס ר"ש פליג אכולוהו דכולוהו סבילא להו דאין חילוק לצבור צין מדבר לגלגל צבמה גדולה ור"ש אומר אף צבור עלמן לא הקריבו בגדולה יותר מיחיד בקטנה אלא פסחים כו' [ג]

לכמתלה אין זקוק לצאת מן העיר והא גדולה לעיר אחרת כדי להלך כולה ובתחומיה דאי צעירו משכונה לשכונה אס חור לשכונתו כינא [ג] חוץ למחוס: **כל הנידר ונידב קרב בבמה**. אפי' מנחות ומזירות קרב צבמה קטנה כדמפרש ושאין נידר ונידע אין קרב צבמה קטנה דלילו לצור אין מקריבין בקטנה וחוצות דחידא אפי' בגדולה לא קרבי בשעת היתר הצמות לר' מאיר כדמוכח מלתא דר' יהודה כדפי' בקונטרס דמדקאמר ר' יהודה כל שהצבור יחיד מקריבין כו' מכלל דשמעינהו לר' מאיר ורבנן שיס חילוק וחו חילוקו שאין יחיד מקריב חוצות צגלגל אפי' צבמה גדולה דר' מאיר ורבנן דרשי לא מעשו צגלגל ככל אשר לחננו עושים פה הויס חוצות ואפי' צבמה גדולה אלא איש הישר צעיניו יעשה ישרות דהיינו נדבות ר' יהודה סצר דכי כתיב הישר אצעיניו קאי דהיא צמת יחיד: **רבי שמעון אומר אף צבור לא הקריבו כו'**. פ"י בקונטרס ר"ש פליג אכולוהו דכולוהו סבילא להו דאין חילוק לצבור צין מדבר לגלגל צבמה גדולה ור"ש אומר אף צבור עלמן לא הקריבו בגדולה יותר מיחיד בקטנה אלא פסחים כו' [ג]

כישראל בגלות שניה. וגם הוא נכון. ומיהו לתרווייהו פירושו מאי דקאמר מאי קרא דישאל מייתי ראיא לבן לוי כדפרישתי (עניינא ממת יב):

ק"ו.

א מ"י פ"ג מהלכות ביאת המקדש הלכה ג:
בו ב מ"י פ"ו מהלכות רוחם הלכה ה:

תורה אור השלם

1. מוכר עד נקבה תשלחו אל מחוץ למחנה תשלוחם ולא ישנאו את מחניהם אשר אני שכן בתוכם:
במדבר ה, ג
2. כל ימי אשר תקבוע בו יקמא קמא הוא כָּד יֵשֵׁב מחוץ למחנה מושבו:
ויקרא יג, מו

3. ואשר לא יָצָדָה וְהָאֱלֹהִים אָבָה לָדוּ, ושמוני לך מקום אשר יגוֹס שקוה:
ויקרא יג, יג

4. כי בעיר מקלטו ישב עד מות הבחן הגדול ואחרי מות הבחן הגדול ישב הרצח אל ארץ אֲזָנוּתָו:
במדבר לה, כח

מוסף רש"י

ולא ישנאו את מחניהם חן מחנה לזה ומחנה לזה. מללא כתיב מחנה, משמע מחנה לכל אחד ואחד והאם תרמי מנחות כמינ, וישלחו מן המחנה, מתוך למחנה תשלוחם, והאי מתוך למחנה דמלמד לתן לו מחנה שלמים: למטה זו צמיו שהצדיל שלש ערים: מקום מקומן. שהיא מחנה לוי קולטת, ואף עמי מקלט יהיו ערי לוי: מפלך. פלך, מנייה: מאי קרא. דפלו קולטו, כי בעיר מקלטו ישב. קרא ומילא הוא למלכתי פ' שס יטב (מכות) שאין נידר ונידב אין קרב בבמה. פסח ומחלת צבמה לא קרבי (על"י י'):

ליקוטים

סבאן אמרו בן לוי שהרג גולה וכו', יש לפרש סבאן אמרו שיש מקלט גם (הלויים) (ללוי) ההורג דקא מצו אמר משה ושמתי לך, (ופי' בתרא דלעיל) וכיון דבן דעיר המקלט הוא וירחם ויצטרכו לגלות מפלך לפלך. אבל רש"י ז"ל פ"י במסכת זבחים דמבאן אמרו משום סיפא דפלוכו קולטו נקט לה, דכיון דאמרינן דבמדבר היו גולין למחנה לוייה בין שהיה בין לוי ההורג והוא היה מקום של לויים, א"כ נאמר מבאן דאצי"ג דלכתחילה גולין מפלך לפלך מיהו אם גלה בן לוי לפלכו פעם (אחרת) [אחת] וחזר והורג שם פלכו קולטו משכונה לשכונה כי היכי דבעדינן בישראל. והיינו דאמרינן אמר רב אחא בריה דרב איקא מאי קרא דבעדינן הכי אפילו בישראל שהיה בעיר מקלטו והרג שם נפש אחרת בשוגג שהיה גולה משכונה לשכונה, דכתיב כי בעיר מקלטו ישב עיר שקלטוהו ככו, והאי קרא דרזאי לא מוכח דמיירי דלעלמא. כן ג"ל לפרש שיטה זו. וי"א דמאי דאמרין דבן לוי פלכו קולטו דביעריב אף בהריגה וגלות ראשונה דקאמרינן דדיינינן ליה

כישראל בגלות שניה. וגם הוא נכון. ומיהו לתרווייהו פירושו מאי דקאמר מאי קרא דישאל מייתי ראיא לבן לוי כדפרישתי (עניינא ממת יב):